

Emancipirana umetnost in/ali hendikep

Umetnost kot panoga deluje v širšem družbenem kontekstu, ki se usmerja na delovanje znotraj specifičnega okolja. Okolja, ki pogojuje ekonomske, politične, socialne, vzgojne in družbene dano-sti skupine ali posameznika. Okolje, ki omogoča in pogojuje ter hkrati onemogoča [hendikepira].

Znotraj tega se umetnost orientira in deluje najprej v lastnem, kasneje širšem družbenem sistemu. Vsekakor ni sama sebi namen, ampak želi in se mora povezovati z družbo oziroma družbenim okoljem. Kot najsvobodnejša panoga bi naj bila dovolj emancipirana, da poda vse in še več. Je sposobna tudi sprejeti vse in še več? Vsakogar? Na kak način lahko deluje znotraj dane družbe in kaj lahko ponudi?

Pričujoči blok raziskuje tako sistem in kontekst umetnosti ter moč umetniškega jezika znotraj umetniškega prostora v odnosu do družbe in moč umetniškega jezika izven lastnega konteksta, kot možnost delovanja zunaj svojih okvirjev v prid razvoja ostalih področij (predvsem formalno, neformalno izobraževanje, trg dela) v odnosu do raznolikih družbenih skupin.

Vsebinsko blok izhaja iz pilotsko interdisciplinarno izvedenega projekta *Sodelujem Skupaj* Integrativno na področju kulture ter nadaljuje tam, kjer so se izvedene vsebine pokazale kot možna odskočna deska za nadgradnjo ter razvoj.

Kot področje je v prvem sklopu prispevkov podan vpogled v razumevanje kulturne vzgoje kot širšega področja delovanja umetnosti izven svojih primarnih okolij. Tako v svojem zapisu Robi Kroflič raziskuje moči umetniškega jezika pri ranljivih skupinah skozi pripoznanje odjemalca kot bitja zmožnega dojemanja vizualno-likovne umetnosti, ki ga zaključuje s provokativno uporaba pojma hendikep kot negativno.

Kot primer zunanjega/tujega delovanja in vzpostavljanja kulturne vzgoje lahko beremo v prispevku Claudie Hummel, vodje programov posredovanja umetnosti najmlajšim na *Documenti*. V prispevku se sprašuje o vplivu transferja oziroma prenosa dobrih praks na tuja tla in poda nekaj lastnih izkušenj. Na podlagi treh zgodb, ki se »povezujejo tako, da ljudje določeno razstavo vzamejo kot povod za določeno ravnanje«.

Skop se nadaljuje z uredniškim prispevkom Katje Sudec o govoru v umetniškem prostoru ter pojmu »miselne predstave«, ki jih pri obiskovalcu vzpodbuja umetniški posrednik. Prispevek se navezuje na model posredovanja preko hrane razvitem na 6. berlinskem bienalu. Kot primer posredovanja za specifične skupine sledi prispevek Jovane Komenič ter Dirka Sorga, ki se prav tako nanaša na izveden spremljevalni program 6. berlinskega bienala in natančneje ponuja vpogled v spodbujanje Rancièrjevega avtobiografskega razumevanja gledalca kot legitimnega načina dojemanja umetnosti.

V zadnjem sklopu se posvečamo konkretnjšemu vprašanju specifične družbene skupine – slepim in slabovidnim kot možnosti vsebinske nadgradnje in potencialov delovanja širše. Razmišljanje *o svobodi do kulturne in umetniške informacije ter o izkoriščenosti svojih lastnih potencialov in talentov* je pripravil ddr. Evgen Bavčar. Sklop se zaključuje s prispevkom dr. Aksi-nije Kermauner, ki podrobneje obravnava možnosti celostnega doživljanja umetnine pri slepih in slabovidnih.

Pričujoči blok skozi nabor prispevkov nudi presek vpogleda v delovanje umetniškega jezika v širšem interdisciplinarnem kontekstu ter hkrati nastavlja možnosti razprave in razvoja za naprej. Blok *Emancipirana umetnost in/ali hedikep* želi osvetliti širše možnosti delovanja umetniške artikulacije, njene sposobnosti preseganja meja v sočasnem razumevanju danosti sistemskih zakonitosti ter hkrati ponuditi akterjem umetnosti dilemo vprašanja emancipiranosti – naj bo emancipiran Rancièrjev gledalec in/ali je pred tem potrebno emancipirati umetnost ali umetnika?